

تاریخ جراحی

ایالات متحده

برگرفته از کتاب تاریخ مصور جراحی

دکتر مصطفی جابرانصاری*

سال‌های میانی دهه 1820 میلادی تا سال 1846 میلادی و معرفی بیهوشی با اتر (Ether) را نیز می‌توان دوره‌ای مجزا در تاریخ جراحی آمریکا در نظر گرفت. در این دوره به علت ازدیاد گسترده دانشکده‌های پزشکی در سراسر کشور، تقریباً تمامی جراحان ایالات متحده، تحصیلات اولیه خود را در دانشکده‌های پزشکی آمریکا به انجام رسانده‌اند. تعداد محدود مؤسسات آموزشی که بصورت پراکنده در بوستون نیویورک و فیلادلفیای قرن هیجدهم وجود داشت به تعداد زیادی دانشکده پزشکی در قرن نوزدهم افزایش یافت و آموزش پزشکی بصورت گسترده‌ای در دسترس قرار گرفت.

با از بین رفتن سلطه بریتانیا در دنیای جراحی به ویژه پس از جنگ‌های ناپلئونی و جنگ سال 1812 میلادی تعداد کثیری از جوانان آمریکایی به پاریس عزیمت کرده و در کلاس‌های لاری (Larrey) و دیوئیترن شرکت کردند. برخلاف سری اول مهاجرین (دانشجویان اعزامی)، نسل دوم این دانشجویان ابتدا آموزش‌های پایه را در دانشکده‌های تازه تأسیس آمریکایی سپری کرده و فارغ التحصیل شده بودند و قبل از عزیمت مدرک پزشکی خود را دریافت کرده بودند.

جاذبه و کشش چشمگیر تحصیل در فرانسه در کتاب بیمارستان‌ها و جراحان پاریس (1843 میلادی) توسط اف کمپل استوارت (1815 - 1899 میلادی، F. Campbell Stewart) توصیف شده است. استوارت مدرک دکترای خود را در سال 1837 میلادی از دانشگاه پنسیلوانیا (Pennsylvania) اخذ کرده و سپس عازم اروپا شده و تا سال 1843 میلادی در پاریس به تحصیل پرداخت. پس از آن برای آغاز فعالیت حرفه‌ای خود به شهر نیویورک بازگشت و به زودی دریافت که نیاز روزافزونی به اطلاعات درباره آموزش پزشکی در پاریس وجود دارد. جهت تهیه راهنمایی عملی برای آمریکائیان مشتاق تحصیل در فرانسه اقدام به تألیف کتاب فوق نمود.

نویسنده پاسخگو: دکتر مصطفی جابرانصاری

تلفن: 7-88505595

E-mail: ansari_17@yahoo.com

* متخصص جراحی عمومی و اطفال، بیمارستان مهراد

دانشکده‌های پزشکی افتتاح شده در اوایل قرن نوزدهم

- § دانشگاه مریلند (1807 میلادی، Maryland)
- § کالج پزشکان و جراحان نیویورک (1810 میلادی)
- § دانشگاه ییل (1813 میلادی، Yale)
- § دانشگاه فیرفیلد نیویورک (1812 میلادی، Fairfield)
- § دانشگاه ترانسیلوانیا در کنتاکی (1817 میلادی، Kentucky)
- § کالج پزشکی اوهایو در سین سیناتی (1819 میلادی، Cincinnati)
- § دپارتمان پزشکی کالج بودوان در مین (1820 میلادی، Bowdoin Coll. in Maine)
- § کالج پزشکی کارولینای جنوبی (1824 میلادی، Medical University of South Carolina)
- § کالج پزشکی جفرسون در فیلادلفیا (1826 میلادی، Jefferson University in Philadelphia)
- § کالج پزشکی راش در شیکاگو (1827 میلادی، Rush University in Chicago)
- § دانشگاه ژنو در نیویورک (1835 میلادی، Geneva University in New York)
- § مؤسسه پزشکی برکشایر در ماساچوست غربی (1837 میلادی، Berkshire Medical Institute in Western Massachusetts)
- § دانشگاه آلبانی در نیویورک (1837 میلادی، Albany University in New York)
- § کالج پزشکی بیمارستان بلوو در شهر نیویورک (1841 میلادی، Bellevue Hospital College of Medicine in New York City)
- § دانشگاه بوفالو در نیویورک (1846 میلادی، Buffalo University in New York)

وی در این کتاب جزئیات تمامی بیمارستان‌های عمومی و تخصصی پاریس و همچنین دانشکده‌های پزشکی فرانسه را در اختیار علاقمندان قرار داده است. همچون هر کتاب راهنمای سفر مدرن، علاوه بر موارد فوق اطلاعات متفرقه‌ای درباره هتل‌ها، پانسیون‌ها و کافه‌های شهر نیز ارائه نموده است. وی حتی جزئیات هزینه پیش بینی شده و مورد انتظار اقامت دانشجوی در پاریس برای یک سال را نیز محاسبه کرده است. در بخش پایانی و نتیجه‌گیری کتاب نیز اطلاعات بیوگرافیک و تجربیات خود استوارت در برخورد با بیست تن از پزشکان و جراحان پاریس ارائه شده است. نمونه‌ای از نظرات وسوسه انگیز وی این چنین است:

کلوکه (Cloquet) از معدود جراحان خارجی است که به قدری به مقامات و مراجع آمریکایی می‌اندیشد که غالباً در مناسبت‌های مختلف از آنان نقل قول می‌کند و در چنین مواردی عموماً با احترام فوق العاده و لطف از دانشمندان ممتاز کشورمان یاد می‌کند.

لیس فرانک (LisFranc) ... با وجود قابلیت‌ها و ویژگی‌های مثبت متعدد... در بین برخی از همکاران خود در پاریس شخصیت محبوبی نمی‌باشد. با کلام صریح و بی‌پیرایه خود و روحیه‌ای سلطه جوی، دشمنان بسیاری برای خود تراشیده است. خصومت و عناد وی با ولپو گاهی موجب می‌شود که به چنان شخصیت بزرگی ناسزا گفته و با وی بد رفتاری کند و در نتیجه به جای این که به طرف مقابل آسیبی برسد، بازتاب این سوء رفتار به شخصیت خود لیس فرانک صدمه می‌زند...

تصویر 1- عکسی که حوالی سال 1864 میلادی در تأسیسات نظامی فورت مونرو (*Fortress Monroe*) گرفته شده و نشان دهنده دو تن از جراحان ناشناخته ارتش اتحادیه در آستانه اقدام به آمپوتاسیون ساق پا می‌باشد و یکی از جراحان چاقوی آمپوتاسیون را در دست داشته و جراح دیگر سعی در ثابت نگه داشتن ساق پا با استفاده از رتراکتور دو شاخه‌ای دارد. لگنی جهت جمع‌آوری خون نیز دیده می‌شود. صندوقچه حاوی داروها نیز در پس زمینه تصویر مشهود است. هیچ نشانه‌ای دال بر اقدام بی‌بیهوشی وجود ندارد. یونیفرم‌های غیرمعمول شامل کلاه‌های منگوله‌دار یونیفرم‌های سربازان پیاده نظام داوطلب (*Union Zouave*) اتحادیه می‌باشند. این عکس یکی از انگشت شمار (معدود) عکس‌هایی است که در جریان یک عمل جراحی واقعی در دوران جنگ داخلی آمریکا گرفته شده است. تکنیک ظاهرسازی این نکاتیو (روش کولودیون مرطوب) (*Wat Collodion*) که نیازمند زمان طولانی در معرض نور قرار گرفتن بود، موجب می‌شد که در تمامی فتوگراف‌هایی از این نوع افراد ژست بگیرند (اهدایی کتابخانه ادوارد جی مینر، روچستر و نیویورک).

تصویر 2- آمپوتاسیون ساق پا در بیمارستان صحرائی در گتیسبرگ پنسیلوانیا، سوم جولی 1863 میلادی، بیمار احتمالاً سرهنگ دانیل ای سیکل (Daniel E. Sickels) فرمانده هنگ سوم ارتش است که در گتیسبرگ مورد اصابت توپ قرار گرفته است. احتمالاً خواست خود سیکل بوده که آمپوتاسیون ساق پایش برای آیندگان ثبت گردد. جراح جیمز تی کالهن (James T. Calhoon) از راه وی نیوجرسی (Rahway) بوده و عکاس ناشناخته است. سرهنگ سیکل پس از آمپوتاسیون اندامش نیز تا پایان جنگ داخلی همچنان در سمت فرماندهی اش باقی ماند و ساق پا قطع شده اش را حفظ کرده و در پایان جنگ در تابوت کوچکی به موزه پزشکی ارتش در واشنگتن اهدا نمود که جهت نمایش در آنجا نگهداری می شود (اهدایی کتابخانه ادوارد جی مینر، روچستر و نیویورک).

ولپو (Velpeau) فوق العاده محبوب بین دوستان و عمیقاً منفور بین دشمنان که تعدادشان زیاد است و عمدتاً به علت خاستگاه، استعداد و توانایی‌های شگفت‌انگیز که موجب حسادت سایرین شده و موفقیت‌ها، اعتبار و احترام وی رشک برانگیز بوده، دشمنی تعداد زیادی را برمی‌انگیزد. رفتار وی با بیماران عمومی گاهی ناموجه و در مواردی حتی با خشونت همراه بوده و در برخورد با شاگردان جوان در بیمارستان نیز گاهی چنین بوده بطوری که موجبات خشم و انزجار عمیق ناظر را فراهم می‌آورد. من

این حالات را که شایسته فردی چون ولپو نیست با این امید ذکر کردم که مشاهده این سطور اثرات مفیدی بر وی داشته و سبب گردد تا وی بیشتر ملاحظه روحیات حساس شاگردان و دستیاران جوانش را کرده و نگران ساینی که از بخت و اقبال کمتری در مقایسه با وی برخوردار بوده و وابسته به وی شده‌اند، باشد.

دو کتاب سفرنامه جراحی دیگر نیز در سال‌های دهه 1840 میلادی توسط جراحان آمریکایی تألیف شده‌اند، اگرچه فاقد اطلاعات کاربردی می‌باشند که عبارتند از: گشت و گذاری در اروپای 1839 میلادی همراه با شرح مختصری از جراحان برجسته (1841 میلادی) اثر ویلیام گیبسون و سفری به اروپا و شرق (1842 میلادی) اثر والنن مات. این متون مفصل اطلاعاتی درباره وضعیت جراحی در سراسر قاره اروپا ارائه کرده‌اند. ذکر خاطراتی از بسیاری از جراحان برجسته قاره اروپا با سبکی ساده و پر بار نشان از خردمندی فوق العاده مؤلفین داشته است.

با وجود افزایش سریع تعداد دانشگاه‌های پزشکی نوین در ایالات متحده، کیفیت ارائه خدمات پزشکی در دهه‌های 1840 میلادی و 1830 میلادی رو به وخامت گذاشت. قسمت اعظم مسئولیت صدور مجوز پزشکان پیش از آن به جوامع و انجمن‌های پزشکی ایالت‌های مختلف اعطاء شده بود. با اضافه شدن ایالت‌های جدید به ایالات متحده، در برخی از آنها قوانینی به تصویب رسید که مقرر می‌داشت مسئولیت صدور مجوز پزشکان به عهده دانشکده‌های پزشکی جدید باشد و به جوامع و انجمن‌های پزشکی معتبر اجازه می‌داد که از افرادی که خواهان اشتغال به طبابت هستند آزمون بعمل آورده و گواهینامه صادر نمایند. قوانین جدید در ارتقاء و بهبود کیفیت خدمات پزشکی در آمریکا کاملاً ناکارآمد بود. به عنوان مثال گفته می‌شود که در فیلادلفیا دو سوم پزشکان و جراحان نه عضو یک انجمن پزشکی منطقه‌ای بودند و نه از دانشکده‌های پزشکی معتبر فارغ التحصیل شده بودند.

از سال 1847 میلادی تا دهه 1860 میلادی و شروع جنگ‌های داخلی، دوره سوم جراحی آمریکا در قرن نوزدهم آغاز می‌شود. دوره‌ای که با افزایش استفاده از بیهوشی در جراحی و تداوم ناتوانی در کنترل عفونت‌ها مشخص می‌شود. نگرش به تکنیک جراحان در این دوره بصورت بارزی تغییر کرد. در حالیکه تا پیش از این سرعت عمل یک جراح (به عنوان مثال انجام آمپوتاسیون در کمتر از 60 ثانیه) همواره نشانه مهارت و جسارت جراح تلقی می‌شد، با ورود بیهوشی دیگر جراحان تنها به سرعت عمل توجه نمی‌کردند و قادر بودند دقت بیشتری در اعمال جراحی به خرج دهند. تعداد اعمال جراحی رو به افزایش بوده و برخی از جراحان اقدام به انجام تحقیقات علمی نمودند.

شاخص‌ترین نمونه اینگونه جراحان ساموئل گراس (1805 – 1884 میلادی، Samuel Gross) بود. وی در استفاده از مدل‌های حیوانی جهت درک بهتر بیماری‌ها و درمان‌های جراحی ثابت قدم بوده و نخستین اثر جامع و سیستماتیک درباره آناتومی پاتولوژیک به زبان انگلیسی را در دو جلد با عنوان *Elements of Pathological Anatomy* تألیف نمود (1839 میلادی). وی اولین فردی بود که پیش از توصیف آناتومی مرضی هر ارگانی، خصوصیات طبیعی ارگان سالم از قبیل رنگ، وزن، اندازه و قوام آن ارگان را که بر پایه تحقیقات اصیل خود دریافته بود، قید می‌کرد. در سال 1843 کتابی با عنوان تحقیقی تجربی و فعالانه درباره ماهیت و درمان زخم‌های روده‌ای تألیف نمود. در این اثر نادر مجموعه‌ای از تجربیات حیوانی انجام شده جهت تعیین بهترین شیوه درمان زخم‌ها و جراحات‌های روده‌ای گزارش شده است.

(An Experimental and Critical Inquiry into the Nature and Treatment of Wounds of the Intestines)

با وجود پیشرفت روزافزون و افزایش ظرافت‌های جراحی آمریکا، اقدامات ناچیزی جهت سازماندهی جراحان صورت گرفت. برخلاف همکاران اروپایی شان، پزشکان آمریکایی همچنان به تأمین مراقبت‌های درمانی خود بدون مداخلات بیش از حد هیئت‌های آزمون گیرنده و یا هرگونه انجمن عمومی و یا خصوصی ادامه می‌دادند. در اکثر ایالت‌های سلب امتیاز صدور گواهینامه و مجوز از انجمن‌های پزشکی آغاز گردید و هرگونه اقدامی در جهت تعیین هیئت‌های آزمون گیرنده دولتی، فاقد حمایت‌های حرفه‌ای و عمومی که برای کارآمدی آنها ضرورت داشت، بود.

تصویر 3- پرداختی هنری از یکی از افراد بسیاری از ارتش اتحادیه که در جریان جنگ‌های داخلی، عموماً به علت جراحات ناشی از گلوله، یکی از اندام‌های خود را از دست داده است. در جریان جنگ‌های داخلی هر دو طرف درگیر متحمل صدمات و ضایعات بسیاری ناشی از بیماری‌ها و جراحات گردیدند. بین سال‌های 1861 میلادی تا 1865 میلادی، 300/000 نفر از ارتش اتحادیه و 200/000 نفر از ارتش کنفدراسیون فوت نمودند و حدود 400/000 نفر از نیروهای اتحادیه مجروح و زخمی شدند. به علت فقدان امکان مقابله با عفونت‌ها، درمان انتخابی هرگونه زخم یا جراحی عمده اندام‌ها، آمپوتاسیون (قطع اندام) بوده است. کرومولیتوگراف تهیه شده توسط اف موراگ (F. Moraag) از روی تابلویی از نقاشی‌های فابر (Faber) برگرفته از گزارشی در خصوص آمپوتاسیون مفصل هیپ، 1867 میلادی وزارت جنگ ایالات متحده (از مجموعه شخصی مؤلف).

در طی دهه‌های 1850 و 1840 میلادی آمریکا هر فردی که جسارت به خرج داده و خود را دکتر می‌خواند می‌توانست به پزشکی و جراحی بپردازد. تلاش در راستای مواجهه با این معضلات و مشکلات سبب تشکیل جامعه پزشکان آمریکا (American Medical Association) در سال 1847 میلادی گردید. با این حال توصیه‌ها و پیشنهادات اولیه جامعه پزشکان آمریکا در مورد استانداردها و ضوابط آموزشی اقدامی ناشیانه و برنامه‌ریزی نشده و تلاشی اغوا کننده در جهت از بین بردن کالج‌های پزشکی موجود تلقی گردید.

وقوع رخداد اسف انگیز و مصیبت بار جنگ داخلی (1861-1865 میلادی) اهمیتی انکارناپذیر در پیشرفت حرفه جراحی در آمریکا داشته است. این منازعه مسلحانه با به جا گذاشتن تعداد بی‌شماری مجروح و تلفات و همزمان با آن افزایش نیاز به مراقبت‌های جراحی دوره منحصر به فرد چهارم را در سیر تاریخی پیدایش و پیشرفت حرفه جراحی در آمریکای قرن نوزدهم تشکیل می‌دهد. از آنجا که روش‌های ضد عفونی کردن هنوز ناشناخته بوده و بیشتر مرگ و میرها و ابتلائات ناشی از روندهای عفونی بوده و نه صدمات ناشی از آسیب‌های جنگی، پیشرفت‌های حاصله در درمان‌های جراحی در دوران جنگ داخلی به صورت کامل و شایسته مورد توجه قرار نگرفته است. با وجود این پیشرفت‌های خاص صورت گرفته در این دوران را نمی‌توان نادیده گرفت.